

ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ

Πρωτοπρεσβύτερος Λάμπρος Καμπερίδης

Ομηλία στην Κληρολαϊκή Συνέλευση
29 Μαΐου 2017
Belleville, Ontario

Γνωρίζομε ὅλοι τὸ περιστατικὸ τῆς συνάντησης τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὰ παιδιά καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν μαθητῶν του ποὺ ἐπιτίμησαν τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ζήτησαν νὰ τὰ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ. Γνωρίζομε ἐπίσης καὶ τὸ περιστατικὸ μετὰ τὴ Χαναναία καὶ τὴν ἀντίδραση τῶν μαθητῶν ποὺ ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Χριστὸ νὰ τὴν ἀπομακρύνει, "ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν". Δὲν εἶναι ἀσύνηθες νὰ συναντοῦμε παρόμοια περιστατικὰ στὶς Γραφές, ὅπου οἱ ἀδύναμοι καὶ καταφρονημένοι δὲν ἔχουν ἄμεση πρόσβαση στὸν περίγυρο τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ δύο αὐτὲς περιπτώσεις εἶναι ἐνδεικτικὲς τῆς στάσης τῶν Ἑβραίων ἔναντι τῶν παιδιῶν καὶ τῶν γυναικῶν. Αὐτὲς οἱ περιπτώσεις ἐπαναλαμβάνονται μετὰ μεγαλύτερη συχνότητα στὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου, ποὺ ἔχει γραφτεῖ ἰδιαιτέρως γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς ποὺ προσέρχονται στὴ νέα πίστη ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμό, ἐνῶ εἶναι λιγότερο συχνὲς στὸ κατὰ Μάρκον καὶ στὸ κατὰ Λουκάν, ποὺ ἀπευθύνουν τὸ εὐαγγέλιό τους κυρίως στοὺς Ῥωμαίους καὶ Ἕλληνες προσηλύτους.

Τὰ παιδιά δὲν ἦταν φορεῖς ἀθωότητος γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ φορεῖς τῆς πτώσης καὶ τῆς ἐκδίωξης τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας ἀπὸ τὸν Παράδεισο: "πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα" (Γέν. 3. 16). Ἡ δυτικὴ θεολογία περὶ προπατορικῆς ἀμαρτήματος ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὴν Ἰουδαϊκὴ ἀντίληψη τῆς κατάρτας ποὺ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸν Θεὸ στοὺς πρωτοπλάστους: "ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῆ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου." (Γέν. 3. 17). Ὅρισμένοι κλάδοι ραββινικῶν σχολῶν διατείνονται πὼς τὰ παιδιά ἀμαρτάνουν ἀκόμη καὶ στὴν κοιλία τῶν μητέρων τους· ἀπόηχος αὐτῆς τῆς ἀντίληψης ἀκούγεται στὸν 50^ο Ψαλμὸς: "Ἴδου γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην καὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου." Τὰ παιδιά λοιπὸν μοιράζονται τὴν κατάρτα τῆς Εὔας καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὰ παιδιά καὶ οἱ γυναῖκες, ἐφόσον οἱ τύχες τους εἶναι ἀπόλυτα συνδεδεμένες διὰ τῆς τεκνογονίας, δὲν ἔχαιραν ἰδιαιτέρας ἐκτιμῆσεως ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὴ στάση τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ στὰ δύο περιστατικὰ ποὺ ἀναφέραμε, ἀλλὰ καὶ ἄλλου, ἰδιαίτερα ὅταν ἐμφανίζονται γυναῖκες στὸ προσκήνιο.

Τὸ μοτίβο τῶν παιδιῶν λοιπόν, τῆς παιδικῆς ἀθωότητος, τῆς νέας ἀντίληψης ποὺ φέρνει ὁ Ἰησοῦς γιὰ τὴν παιδικότητα καὶ γιὰ τὴν ἐσχατολογικὴ θέση ποὺ ἐπέχει στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας, πὼς δηλαδή, ἂν δὲν γίνομε σὰν τὰ παιδιά δὲν θὰ εἰσέλθομε στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Ματ. 18. 3, Μάρ. 9. 42), ἐπαναλαμβάνεται συχνὰ ἐπειδὴ τώρα συνδέεται μὲ τὸν Χριστὸ καὶ στὴ νέα σχέση ποὺ ἐγκαινιάζεται ἀπὸ τὸν Χριστὸ μὲ τὸν Πατέρα. Τὸ θέμα τώρα τίθεται ἐπὶ νέας βάσεως, ἐφόσον ἔρχεται στὸν κόσμον ὡς βρέφος, ἀλλὰ καὶ ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, περιτέμνεται ὡς βρέφος τὴν ὄγδοη ἡμέρα, προσκομίζεται στὸν ναὸ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τὴ γέννησή του, διδάσκει στὸν ναὸ ὡς δωδεκαετὲς παιδίον, καὶ τονίζει τὴν υἰοθεσία μας ἀπὸ τὸν Πατέρα μέσα ἀπὸ τὴ σχέση μας μὲ τὸν Υἱὸ Του. Διορθώνει λοιπόν ὁ Χριστὸς τὴν παλαιὰ Ἰουδαϊκὴ ἀντίληψη περὶ παιδικότητας, εἰσάγοντας ταυτόχρονα μιὰ νέα διδασκαλία περὶ ἀγάπης ποὺ ἀναβαθμίζει τὴ θέση τῆς γυναίκας καὶ τῆς προσδίδει μιὰ νέα προοπτικὴ στὴ νέα δημιουργία. Ἐφόσον οἱ γυναῖκες συνδέονται ἄμεσα μὲ τὴν τεκνογονία, τὸ στίγμα ποὺ ἀποδιδόταν στὶς στειρὲς γυναῖκες μπαίνει καὶ αὐτὸ σὲ νέα προοπτικὴ ἀφοῦ ἡ στειρότητα τῆς Ἐλισάβητ καὶ ὁ τονισμὸς του μὲ τὴν ἐπίσκεψη τῆς Παναγίας στὴν ἑξαδέλφη της λαμβάνει χαροποῖο χαρακτήρα καὶ συνδέεται τώρα ἄμεσα μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία. Ἡ τελευταία στειρὴ γυναῖκα σὲ μιὰ μακρὰ σειρὰ στειρότητας εἶναι ἡ Ἐλισάβητ, τῆς ὁποίας ὁ γιὸς, ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, θὰ εἶναι αὐτὸς ποὺ θὰ προετοιμάσει μὲ τὸ προφητικὸ του ἔργο τὴν ἔλευση καὶ τὴν ἀναγνώριση τοῦ Μεσσία καὶ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἡ ἐπιβεβαίωσή του ἀπὸ τὸν Πατέρα, διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ γίνῃ κατὰ τὴ βάπτισή του στὸν Ἰορδάνη, ὅταν θὰ ἀκουστῇ φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων: "οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός" (Ματ. 3. 17). Ὡς ἔνδειξη αὐτῆς τῆς χαρᾶς πάλι, ἀναφωνεῖ ἡ Ἐλισάβητ "ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου" (Λκ 1. 43). Τὸ Μεγαλυνάριο τῆς Παναγίας ποὺ ἀκολουθεῖ στὴ συνέχεια δὲν εἶναι παρὰ τὸ συμπλήρωμα καὶ ἡ τελείωσις τῆς εὐχαριστήριας προσευχῆς ποὺ ἀπηύθυνε μιὰ ἄλλη στειρὴ, ἡ μητέρα τοῦ Σαμουὴλ Ἄννα (Βασ. Α 2. 1-10) ὅταν ἀπέκτησε γιό.

Ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς, ὄχι μόνο ἡ γέννηση καὶ γεγονότα ποὺ συνδέονται μὲ τὸ βρέφος Ἰησοῦς τονίζονται ὡς χαρᾶς εὐαγγέλια μὲ τὴ διακήρυξη Εὐαγγελίζου γῆν χαρὰ μεγάλη, ἀλλὰ καὶ περιστατικὰ ποὺ συνδέονται μὲ τὸ πρότυπο τῆς γυναικείας φύσης, τὴν Παναγία, τονίζονται ἐξίσου μὲ χάρι καὶ

εύφροσύνη, έτσι όπως παρουσιάζονται στον εικονογραφικό κύκλο της Μονής της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη, με θέμα την παιδική ηλικία της Παρθένου, όπου βλέπουμε την προσευχή του πατέρα της 'Ιωακείμ για την απόκτηση τέκνου, την γέννηση της Μαρίας, τον στοργικό έναγκαλισμό της από τους χαρούμενους γονείς της στην "Κολακεία της Παναγίας", τα πρώτα βήματά της στην "Επταβηματίζουσα", και άλλες σκηνές από τα παιδικά της χρόνια.

Τόσο η τεκνοποιία όσο και η παιδική ηλικία και η τεκνογονία εύλογούνται από την 'Εκκλησία σε όλες τις εκφάνσεις τους. Πολλές ευχές στο Μυστήριο του Γάμου απευθύνονται στον Θεό για να χαρίσει στο νιόπαντρο ζευγάρι ευτεκνίας απόλαυσι, χαρά με την απόκτηση υιών και θυγατέρων, στιγμές εύφροσύνης με τα παιδιά σαν λιόδεντρα κύκλω της τραπέζης σου. Οί ευχές της 'Εκκλησίας συνοδεύουν επίσης τη λεχώνα και το νεογέννητο στην περίοδο της λοχείας της, από την πρώτη μέχρι την τεσσαρακοστή μέρα, συντείνοντας στην επανένταξη της μητέρας και την ένταξη του νεογέννητου στο ζωντανό σώμα του Χριστού, την 'Εκκλησία. Εφόσον η τεκνογονία και ο γάμος είναι τόσο συναφή μεταξύ τους δεν είναι χωρίς σημασία το ότι το πρώτο θαύμα του Χριστού γίνεται κατά τη διάρκεια ενός γάμου στην Κανᾶ. Η μετετροπή του ὕδατος σε οἶνο δεν είναι μόνο προδιατύπωση της ἐξαγγελίας του Μυστηρίου της Εὐχαριστίας, ἀλλὰ και ἐπιβεβαίωση της χαρᾶς και της ἀγαλλίασης πού φέρνει ὁ Χριστός σε ἕνα φτωχὸ κόσμο, πού δεν ἔχει ἀρκετὸ κρασί για νὰ γιορτάσει ἕνα χαρμόσυνο γεγονός.

Ἐπάρχει ἐπίσης μιὰ ἄλλη διάσταση σὲ αὐτὸ τὸ γεγονός, ἔτσι ὅπως καταγράφεται ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, πού ἀναδεικνύει τὴ σπουδαιότητα τῆς μητέρας του ὡς μητέρα ὅλης τῆς κτίσης καὶ τῶν τέκνων πού ἔχουν υἱοθετηθεῖ ἀπὸ τὸν Πατέρα, διὰ μέσου τῆς σχέσης τους με τὸν Υἱὸ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιο καταγράφει τὶς μοναδικὲς δύο περιπτώσεις πού ὁ Χριστὸς ἀποκαλεῖ τὴν Θεοτόκο "γύναι", γυναίκα, σὴν κλητική. Ἡ πρώτη φορὰ εἶναι σὲ γάμο τῆς Κανᾶ. Ἡ δεύτερη ἐπίκληση εἶναι ἀπὸ τὸ Σταυρό, ὅταν τῆς ἀναθέτει τὴν υἱοθεσία τοῦ ἀγαπημένου του μαθητοῦ Ἰωάννου. "Γύναι, ἴδου ὁ υἱός σου." (Ἰω. 19. 26). Ἐδῶ ἡ ἐπίκληση "γύναι" παίρνει ἕναν ὅλως ἰδιάζοντα χαρακτήρα, ἀναφερόμενη σὲ αὐτὴν τὴν κατ' ἔξοχὴν γυναίκα, ὡς πρότυπο καὶ φορέα τῆς γυναικείας φύσης καὶ ὄλων τῶν γυναικῶν, τῆς νέας Εὐσας, τῆς νέας μητέρας ὡς σωτηριῶδες σύμβολο τῆς μητρότητας. Ὁ Χριστὸς, συλληφθεὶς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς

Παρθένου, ἦταν ἀπάτωρ, χωρὶς κατὰ κόσμον πατέρα, καὶ ἀμήτωρ κατὰ τὴ θεότητα του, ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθεὶς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Ὁ Ἰουστινιανὸς παραστατικὰ γράφει στὴν Ὁμολογία του πὼς "ὁ Χριστὸς... μητέρα μόνον ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡμεῖς πατέρα μόνον ἔχομεν ἐν οὐρανῷ. Λαβὼν γὰρ τὸν θνητὸν πατέρα τῶν ἀνθρώπων, τὸν Ἀδάμ, ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀθάνατον." (Migne, P. G. 86, 999A). Ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς Σταύρωσής του ὅμως, ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἔχει μόνον τὸν Θεὸ Πατέρα μετὰ τὴν υἰοθεσία της διὰ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλὰ καὶ μία μητέρα χάρι στὴν υἰοθεσία ἐκ μητρὸς διὰ τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Υἱὸς κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ὄχι μόνον γιὰ νὰ μᾶς δείξει τὸν Πατέρα, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν ἀναδείξει ὡς Πατέρα μας. Καταπὼς λέγει ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρείας στὸν *Παιδαγωγό* του, ὁ Πατέρας γνωρίζεται μέσα ἀπὸ τὸν Υἱό. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μᾶς βεβαιώνει πὼς "κανένας δὲν ἔρχεται στὸν Πατέρα παρὰ μόνον δι' ἐμοῦ... Αὐτὸς ποὺ με ἔχει δὴ, ἔχει δὴ τὸν Πατέρα." (Ἰω. 14. 6, 9). Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ του στὸν κόσμον ὅσο ἀγαπᾷ καὶ τὸν Υἱό του, ποὺ τὸν στέλνει στὸν κόσμον ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν κόσμον. Ἀγαπᾷ ὅλα τὰ παιδιὰ του με ἀπεριόριστη, ἀνευ ὄρων ἀγάπη, ὅπως ἀγαπᾷ καὶ τὸν Υἱό του τὸν μονογενῆ, μετὰ τὴν ἴδια αὐτοκενωτικὴ ἀγάπη ποὺ ἔχει κάθε πατέρας πρὸς ὅλα τὰ παιδιὰ του. Ὄταν ὁ Χριστὸς ἀποκαλύπτεται στὸν κῆπο ὡς ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν στὴ Μαρία τὴν Μαγδαληνὴ, τῆς ζητᾷ νὰ πάει νὰ ἀναγγεῖλει στοὺς μαθητὲς πὼς "ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν." Ὁ Πατέρας του εἶναι καὶ Πατέρας μας, καθὼς μᾶς δίδαξε στὴν Κυριακὴ προσευχὴ νὰ τὸν ἀποκαλοῦμε Πατέρα μας, Πάτερ ἡμῶν.

Ὁ Πατέρας τὸν στέλνει στὸν κόσμον γιὰ νὰ ἐκπληρώσει μιὰ ἀποστολή. Ὁ Χριστὸς ἐκπληρώνει τὴν ἀποστολὴ ποὺ τοῦ ἀνέθεσε ὁ Πατέρας, γιὰτὶ θέλησε νὰ ἀποκαλύψει στὸν κόσμον τὴ δόξα τοῦ Πατρὸς, ποὺ εἶναι ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸν κόσμον, ἀφοῦ, καθὼς μᾶς λέει πάλι ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἡ φύση τοῦ Πατέρα εἶναι ἀγάπη, ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Ἀγάπη ὄχι με ἕναν ἀφηρημένο, γενικευμένο ἀλτρουιστικὸ τρόπο πρὸς μία παγκοσμιοποιημένη ἀνθρωπότητα ὅπως ἐννοεῖται σήμερα ἀπὸ διεθνεῖς μὴ κυβερνητικοὺς ὀργανισμοὺς, ἀλλὰ μιὰ ἀγάπη ποὺ πηγάζει γιὰ τὸν ἀνθρωπο ἀπὸ τὸ εἶναι, τὴν οὐσία τοῦ Πατέρα Ὁ Πατέρας δοξάζεται ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς φανερῶνεται στὸ Σταυρὸ ὡς ἡ δόξα τοῦ Πατρὸς. Ἡ ἐκπληρωμένη του ἀποστολή, τὸ ἔργο ποὺ ὀλοκλήρωσε πάνω στὴ γῆ ἐπιβεβαιώνεται μετὰ μία μόνον λέξη πάνω στὸ Σταυρὸ : "τετέλεσται". Τὸ ἔργο τῆς

σωτηρίας έλαβε τέλος, τελειώθηκε, έγινε τέλειο. Η δόξα του Πατέρα φανερώνεται σαν δόξα του Υιού. Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούμε να καταλάβουμε τα λόγια του Χριστού στην προσευχή πριν τη Σταύρωση στον Κήποτ ής Γεθσημανής. Στον γάμο της Κανά στράφηκε στη μητέρα του και της είπε πώς ή ώρα του δεν είχε έλθει ακόμα. Τώρα απευθύνεται στον Πατέρα του προσευχόμενος και του λέει: "Πατέρα, ήλθε ή ώρα, δόξασε τον Υιό σου για να σε δοξάσει ο Υιός σου... Σε δόξασα στη γή, έκπλήρωσα τὸ έργο που μου ανέθεσες να κάνω· και τώρα, Πατέρα μου, δόξασέ με με τή δόξα που είχα πριν να γίνει ο κόσμος." ('Ιω. 17. 1-5).

Με αυτή την ανεπανάληπτη προσευχή του Χριστού στον κήπο των έλαιων διαφαίνεται μέσα από τή σχέση αγάπης που έχει ο Υιός για τον Πατέρα, κάτι έντελως νέο στην ιστορία της ανθρωπότητας. Για πρώτη φορά αποκαλύπτεται πώς ο Θεός δεν είναι μία νοητική σύλληψη, μία έννοια, κάτι τὸ άφηρημένο, όσο παντοδύναμο και ανώτερο ον και να είναι. Για πρώτη φορά στην ιστορία ή θεότητα έχει ένα προσωπικό όνομα που φανερώνει μία σχέση με ένα άλλο πρόσωπο. Ο Θεός έχει ένα όνομα που δεν είχε αποκαλυφτεί ούτε στον Μωϋσή στην κορυφή του όρους Σινά, όταν του ζήτησε να του πεί τὸ όνομά Του. Ο 'Ιησούς αποκαλύπτει αυτό τὸ όνομα όχι ως μία ήθική ή νομική έννοια, ούτε καν ως Πατήρ με μία γενική έννοια, αλλά ως "ὸ Πατέρας μου", ως όνομα που φανερώνει μιὰ προσωπική σχέση. Είναι Πατέρας επειδή έχει έναν Υιό. Και ο Υιός έχει επίσης ένα όνομα, ή μάλλον δύο ονόματα, ένα για κάθε μιὰ από τις δύο φύσεις του. Ως άνθρωπος, λέγεται 'Ιησούς. Ως ένανθρωπήσας Θεός, λέγεται Χριστός, δηλαδή χρισμένος Μεσίας. Είμαι ο γιός του Πατέρα μου, μάς λέει ο 'Ιησούς, και μάς λέει ολοκάθαρα και κάτι άλλο, πώς επειδή είμαι ο Υιός του Πατρός θα ὀδηγήσω ὄσους πιστεύουν σε μένα και ένωθούν με μένα, στον Πατέρα μου, για να γίνει Πατήρ ὄλων των ανθρώπων και για να έχει τήν ίδια αγαπητική σχέση που έχει με μένα, και με ὄλους τούς άλλους ανθρώπους.

Πουθενά άλλου αυτή ή σχέση του Υιού προς τον Πατέρα δεν εκτίθεται με τόση σαφήνεια όσο στην προσευχή του 'Ιησού προς τον Πατέρα, στα κεφάλαια 14-17 του κατά 'Ιωάννην εὐαγγελίου, και στην κατακλείδα της στο 17ο κεφ., στην προσευχή που ονομάζομε 'Αρχιερατική προσευχή του 'Ιησού. Στον πρώτο στίχο του 15ου κεφ. έχομε τήν αποκάλυψη του ονόματος του Θεού ως "ὸ Πατήρ μου" και λίγους στίχους παρακάτω μαθαίνομε πώς "έν τούτω έδοξάσθη ο Πατήρ μου, ίνα καρπὸν πολὺν φέρητε... καθώς ήγάπησέ με ο Πατήρ

κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολὰς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ Πατρός μου τητήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ." (Ἰω. 15. 1-10). Ὁ Ἰησοῦς ἤδη εἶχε ἀναγγεῖλει πὼς εἶναι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ πὼς ὁ Πατέρας του εἶναι ὁ γεωργός. Ἐκεῖνος ἡ ἄμπελος, ἐμεῖς τὰ κλήματα καὶ ὁ Πατέρας ὁ ἀμπελουργός. Αὐτὸς ποὺ φροντίζει τὸ ἀμπέλι, βάζει λίπασμα, τὸ ποτίζει, τὸ κλαδεύει, φροντίζει νὰ εἶναι εὐφορο καὶ ὑγιεινὸ, εἶναι ὁ Πατέρας. Τὸ κλαδὶ ποὺ δὲν προσκολλᾶται στὸ Χριστό, στὸν κορμὸ τοῦ κλήματος, μαραίνεται, ἀτροφεῖ, πεθαίνει καὶ ρίχνεται στὴ φωτιά. Ἐὰν μένομε προσκολλημένοι στὸν κορμὸ τοῦ ἀμπελιοῦ θὰ φέρομε πολὺ καρπὸ καὶ θὰ δοξάσομε τὸν ἀμπελουργὸ Πατέρα. Μόνο ἂν μπολιαστοῦμε στὸν κορμὸ-Χριστὸ καὶ γίνομε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ Πατέρα μέσα ἀπὸ τὸν Υἱὸ κορμὸ θὰ μπορέσομε καὶ μεῖς νὰ φέρομε πολὺ καρπὸ.

Τὸ λίπασμα ποὺ τρέφει τὸ ἀμπέλι εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὁ Πατέρας φροντίζει τὸ ἀμπέλι ἀπὸ ἀγάπη καὶ ὁ Υἱὸς μπολιάζει στὸν κορμὸ τὰ κλήματα μόνον ἂν τὰ κλήματα μείνουν στὴν ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ τηρώντας τὶς ἐντολές του, ὅπως ἐτήρησε καὶ ἐκεῖνος τὶς ἐντολές τοῦ Πατέρα του, ἐκπληρώνοντας τὸ ἔργο γιὰ τὸ ὁποῖο τὸν ἀπέστειλε στὸν κόσμον. Καὶ ποιὲς εἶναι οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ; Συνοψίζονται ὅλες σὲ μία: στὴν ἀγάπη. "Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῇ, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς... ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους." (Ἰω. 15. 12-17). Τὸ ἀμπέλι συντηρεῖται ἀπὸ ἀγάπη, τρέφεται ἀπὸ ἀγάπη, κανένα κλῆμα δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιζήσῃ ἂν δὲν εἶναι ἐνωμένο μὲ τὸν κορμὸ, ἀποκομμένο δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτα, "ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν." (Ἰω. 15. 5). Ὁ Ἰσραὴλ ἦταν τὸ ἀρχικὸ ἀμπέλι τοῦ Πατέρα. Ὁ Ἡσαΐας στὸ 5ο κεφ. τῆς προφητείας του μιλάει γιὰ τὸν ἀμπελώνα ποὺ φύτεψε ὁ ἀγαπημένος του Κύριος, τὸν καθάρισε, τὸν ἔσκαψε, τὸν ἔφραξε, καὶ περίμενε νὰ καρπίσει σταφύλια, ἀλλὰ ἔβγαλε ἀγκάθια καὶ παραδόθηκε στὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. "Ὁ γὰρ ἀμπελὼν Κυρίου σαβαὼθ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα νεόφυτον ἠγαπημένον". Ὁ Ἱερεμίας προσθέτει, "ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινὴν" (Ἱερ. 2. 21) καὶ ἔγινε ἄγριος ἀμπελώνας. Ὁ προφητᾶναξ ψαλμωδός, στὸν 79ο Ψαλμὸ παρακαλᾷ τὸν Θεὸ νὰ μὴν ἀμελήσῃ τὸν ἀμπελώνα του, τὸν Ἰσραὴλ: "Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ, καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου" (Ψαλ. 79. 21). Ὁ Χριστὸς ἐπικεντρώνει τὴ διδασκαλία του γιὰ τὸν ἀμπελώνα τοῦ Πατέρα πάνω

σὲ αὐτὲς τὶς παλαιοδιαθηκικὲς βάσεις καὶ μεταμορφώνει τὴν παλαιὰ εἰκόνα τοῦ παρατημένου καὶ ἐρειπωμένου ἀμπελώνα σὲ μιὰ δυναμικὴ πραγματικότητα ἐνὸς καρποφόρου, ὑγιούς, πλατύφυλλου ἀμπελώνα μὲ πολλὰ κλήματα ἐνωμένα στὸν κορμὸ τοῦ Υἱοῦ-ἀμπέλου, μὲ γεωργὸ τὸν Πατέρα καὶ καρποὺς τὰ παιδιὰ του, τὸ νέο Ἰσραήλ, τὴν Ἐκκλησία, ἐνωμένα σὰν κλήματα μὲ τὸν Υἱό του στὴν καρποφορία τοῦ ἔργου του στὸν κόσμο. Αὐτὸς ὁ καρπερὸς ἀμπελώνας εἶναι τὸ ζωντανὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Χριστὸς κάνει χρῆση τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπέλου, τοῦ σταφυλιοῦ καὶ τοῦ κρασιοῦ στὸ Μυστικὸ δεῖπνο, στὴ μυσταγωγικὴ ἔνωση τῶν μαθητῶν καὶ φίλων του μαζί του. Αὐτὸ τοῖζει καὶ ὁ ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας μας στὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, "Μυσταγωγῶν σου Κύριε τοὺς μαθητὰς ἐδίδασκες λέγων..."

Ἡ ἀνθρώπινη οἰκογένεια συντηρεῖται, τρέφεται καὶ αὐξάνεται ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴ ἔνωση τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας καὶ τῶν παιδιῶν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ ὁ Πατέρας ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα φανερώνει αὐτὴ τὴν ἀγαπητικὴ ἐνότητα στὰ παιδιὰ τοῦ Πατέρα ποὺ συγκροτοῦν τὸ ζωντανὸ σῶμα τοῦ Υἱοῦ του στὴ γῆ, τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία στὸν κόσμο, δὲν εἶναι παρὰ αὐτὴ ἡ ἐνότητα. Μὲ ἀναφορὰ σὲ αὐτὴ τὴν ἐνότητα στὴν ὁποία μᾶς καλεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀρχίζομε καὶ τελειώνομε τὶς εὐχὲς τῆς Ἀναφορᾶς στὴ Θεία Λειτουργία. Στὴν ἀρχὴ καλούμαστε νὰ ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμοιοῖα ὁμολογήσωμεν, τί; τὴν ἀχώριστη, ἀδιαίρετη ἐνότητα: Πατέρα, Υἱόν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον. Μόλις ζητήσωμε αὐτὴ τὴν ἐνότητα, πᾶμε ἓνα βῆμα παραπέρα καὶ ζητᾶμε νὰ εἶναι μαζί μὲ ὅλους μας ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅταν φανερωθεῖ αὐτὴ ἡ ἐνότητα μὲ τὴ ζῶσα παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὶς προσφορὲς μας τῶν δώρων τῆς φύσης, τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τῆ δικῆ του προσφορὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματός του, κλείνομε αὐτὸ τὸν κύκλο τῶν αἰτήσεων ἐπιβεβαιώνοντας τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ὡς ἓνα σῶμα, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, νὰ μείνομε στὸν κορμὸ γιὰ νὰ συνεχίσωμε νὰ ζοῦμε μὲ ἐκεῖνον, πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν, χωρὶς τὸν ὁποῖο δὲν μπορούμε νὰ κάνομε τίποτα, Χριστῷ Θεῷ ἡμῶν παραθώμεθα.

Αὐτὴ ἡ ἀγαπητικὴ ἐνότητα τοῦ Πατέρα καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι ἀπόλυτα συναφῆς στὴν Ἀρχιερατικὴ προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐμεῖς, τὰ παιδιὰ τοῦ Πατέρα, πρέπει νὰ εἴμαστε ἐνωμένοι στὴν ἀγάπη τοῦ ἐνὸς μὲ τὸν ἄλλο, μὲ τὸν

ίδιο τρόπο που είναι ένωμένοι ο Υἱὸς με τὸν Πατέρα. Ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖο φανερώνεται ὁ Πατὴρ στὸν κόσμο εἶναι διὰ τοῦ Υἱοῦ, γνωρίζεται δηλαδὴ ἀπὸ ἐμᾶς μέσα ἀπὸ τὴν σχέσηη που ἔχει με τὸν Υἱό. Γνωρίζεται ἀπὸ ἐμᾶς ὄχι ὡς ἰδέα, οὔτε ὡς θεία ἔννοια, οὔτε ὡς ἀνώτατο ὄν, ἀλλὰ μέσα ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴν σχέσηη που ἔχει με τὸν Υἱό Του. Ἡ πατρότητά Του καθορίζει τὸν ἰδιαίτερο τρόπο τῆς ὑπαρξῆς Του, ὀλόκληρη ἢ ὑπαρξή Του φανερώνεται ὡς πατρικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν Υἱὸ καὶ τὸν κόσμο. Ἀμφότεροι ἔχουν μιὰ ἰδιαίτερη σχέσηη με τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, που ἀποστέλλεται στὸν κόσμο ἀπὸ τὸν Υἱό, ἐκπορευόμενο ἀπὸ τὸν Πατέρα. Ὁ Χριστὸς ἐκπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν που τοῦ ἀνέθεσε ὁ Πατέρας, ἀφήνει τὸν κόσμο γιὰ νὰ πάει στὸν Πατέρα του τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὑπόσχεται ὁμως στοὺς μαθητὲς του, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν σὲ ὄλους τοὺς πιστοὺς που θὰ διαδεχτοῦν τοὺς μαθητὲς, πὼς δὲν θὰ τοὺς ἀφήσει ὀρφανούς ἀλλὰ θὰ ἀποστείλει τὸν Παράκλητο, "ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται... συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς. Ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς." (Ἰω. 15. 26, 16, 7).

Σὲ αὐτὴ τὴν ἐνότητα που ἔρχεται ἀπὸ τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ στὴν πραγματοποίησιν τῆς ὁποίας τὸ Πανάγιον πνεῦμα εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε, σὲ αὐτὴ τὴν ἀγαπητικὴν σχέσηη που πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Πατέρα καὶ τοῦ Υἱοῦ, που ἀντανακλᾶται ἀπὸ τὰ παιδιὰ του στὴ γῆ στὴν ἀγαπητικὴν σχέσηη μεταξύ τους, ἔτσι ὅπως βιώνεται στὴ Θεία Λειτουργία, ὅταν με τὴν Ἁγία Κοινωνία μεταξύ τους τὰ μέλη-κλήματα τῆς ἀμπέλου Ἰησοῦ ἐνώνουνται με τὸν κορμό της, πραγματώνεται ἡ σωτηρία μας. Με τὴν ἐνωσὴν μας με τὸν Υἱὸ γινόμαστε παιδιὰ τοῦ κοινουῦ μας Πατέρα, υἱοθετούμαστε ἀπὸ τὸν Πατέρα μας. Αὐτὸ που τοὺς ἐνώνει μεταξύ τους, ἡ κοινὴ τους ἀγάπη, μᾶς ἐνώνει μαζί τους. "Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ Πατὴρ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ." (Ἰω. 15. 9). Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη, ἡ μεγαλύτερη ἐντολή, ἐπειδὴ φανερώνει τὴν σχέσηη τῶν πιστῶν με τὴν Ἁγία Τριάδα. Τὸ "ὅπως με ἀγάπησε ὁ Πατέρας" φανερώνει μιὰ ταυτότητα θεϊκὴν που εἶναι ὁ τρόπος ὑπαρξῆς τῆς θεότητος. Μᾶς φανερώνει τὸ πὼς μπορούμε νὰ κατανοήσομε τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ, ἐνὸς Θεοῦ που ὑπάρχει καὶ ζεῖ ὡς κοινωνία προσώπων. Αὐτὸ που καθορίζει αὐτὴ τὴν ὑπαρξὴ εἶναι ἡ ἀγάπη. Δὲν εἶναι κάτι που μπορεῖ νὰ ἐπεξηγηθεῖ με ἀναλυτικὸ ἢ ἀκομῆ καὶ φιλοσοφικὸ ἢ ἐπιστημονικὸν τρόπο, εἶναι κάτι που βιώνεται μόνο με

ἐμπειρικὸ τρόπο. Σὲ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο θὰ μπορούσαμε ἴσως νὰ τὸ καταλάβομε ἂν θὰ προσπαθούσαμε νὰ ἐξηγήσομε ὀρθολογιστικὰ καὶ μὲ λογικὰ ἐπιχειρήματα τὸ μυστήριον τοῦ ἔρωτα, ὅπως θὰ ἦταν ἐντελῶς παράλογο νὰ ἀναλύσομε λογικὰ τὸ τί αἰσθανόμαστε ὅταν εἴμαστε ἐρωτευμένοι. Εἶναι ἓνας τρόπος ὑπαρξῆς πὺ πηγάζει ἀπὸ τὸν ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε προκαθορισμένο ὄρο ἀναγκαιότητας τρόπο ὅπου τρία πρόσωπα, ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὑπάρχουν στὴν ἀγαπητικὴ κοινωνία μεταξύ τους. Ἐὰν αὐτὸς εἶναι ὁ τριαδικὸς τρόπος ὑπαρξῆς τῆς θεότητος, ὁ Χριστὸς ἔρχεται στὸν κόσμον ἐπειδὴ θέλει νὰ καταρτίσει τὴν ἴδια ἀγάπη πὺ ἐνώνει τὴ θεότητα, μέσα στὸν κόσμον. Αὐτὸ πὺ μᾶς λέει ὁ Χριστὸς ξεκάθαρα, αὐτὸ πὺ καθορίζει τὴ σωτηρία μας, εἶναι: "Σᾶς ἀγάπησα, ἐσᾶς τὰ παιδιά Του, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πὺ μὲ ἀγαπᾶ ὁ Πατέρας μου, πὺ τὸν ἔκανα κοινὸ Πατέρα μας. Δὲν σᾶς ἀγάπησα γιὰ νὰ σᾶς δείξω πόσο καλὸς εἶμαι, ἢ γιὰ νὰ σᾶς κάνω ἠθικὰ καλύτερους, ἢ ἐπειδὴ μὲ ἀγαπήσατε σὰν δάσκαλό σας, ἀλλὰ σᾶς ἀγάπησα ἐπειδὴ εἶστε οἱ φίλοι μου, ἐπειδὴ ἐγὼ σᾶς διάλεξα σὰν φίλους μου στὸ ἔργο τῆς σωτηρίας πὺ μοῦ ἀνέθεσε νὰ ἐπιτελέσω στὸν κόσμον ὁ Πατέρας μου, καὶ αὐτὴ ἡ ἐλεύθερη σχέση φιλίας καὶ ἀγάπης, ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε προκαθορισμένο ὄρο ἀναγκαιότητας, πὺ ἀνέπτυξα μαζί σας φανερώνει τὸν μόνον ἐλεύθερο τρόπο πὺ μπορῶ νὰ ὑπάρχω ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου".

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τονίζουν πὺς ὁ Χριστὸς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει στὸν κόσμον χωρὶς τοὺς μαθητὲς του, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει χωρὶς τοὺς πιστοὺς πὺ συναποτελοῦν, ἀπαρτίζουν μαζί του τὸ ζωντανὸ τοῦ σώματος στὸν κόσμον, τὴν Ἐκκλησία. Ἐφόσον εἴμαστε ἀπόλυτα συνδεδεμένοι μαζί του καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἐκεῖνον, ἀποκομμένοι ἀπὸ τὸ σῶμα του δὲν μπορούμε νὰ κάνομε τίποτα, οὔτε ἐμεῖς μπορούμε νὰ ὑπάρξομε χωρὶς ἐκεῖνον. Στὸ σχέδιον σωτηρίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἢ ἀνθρωπότης δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει χωρὶς τὸν Χριστὸ γιὰτὶ αὐτὸ θὰ τὴν στεροῦσε ἀπὸ κάθε πιθανότητα ὑπαρξῆς. Ἡ σωτηρία μας ἔγκειται στὸ ὅτι δὲν μπορούμε νὰ ὑπάρξομε χωρὶς τὸν Χριστό, ἔξω ἀπὸ τὸν τρόπο ὑπαρξῆς του. Ὅπως ὁ Χριστὸς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει χωρὶς νὰ εἶναι Υἱὸς τοῦ Πατέρα, οὔτε καὶ ἐμεῖς μπορούμε νὰ ὑπάρξομε καὶ νὰ καρποφορήσομε χωρὶς νὰ εἴμαστε τὰ ἀγαπημένα τέκνα τοῦ Θεοῦ.

